

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Polismyndigheten

Yttrande över förslag till nya föreskrifter om inköps-, försäljnings-, och förmedlingsförteckningar samt anmälan om transaktioner med skjutvapen

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Remissen innehåller förslag till nya föreskrifter om inköps-, försäljnings-, och förmedlingsförteckningar samt anmälan om transaktioner med skjutvapen som ersätter Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (RPSFS 2000:30) om inköps- och försäljningsförteckningar m.m. enligt 5 kap. vapenförordningen (1996:70).

De föreslagna ändringarna innebär huvudsakligen ett förtydligande av vad en rekvisition är, vad den ska innehålla och hur den ska förvaras, vad inköps-, försäljnings- och förmedlingsförteckningar ska innehålla, att vapenhandlares inköps- och försäljningsförteckningar ska föras elektroniskt i Polismyndighetens utvecklade e-tjänst (DVB), att vapenhandlares samtliga transaktioner ska anmälas elektroniskt i DVB genom registrering och att anmälan ska ha visst innehåll, att anmälan från vapenmäklare ska göras via e-post, vad som gäller vid driftstörningar, och vissa ändringar och förtydliganden där oklarhet råder samt språklig revidering.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

Det anges i remissen att Polismyndigheten prövar frågor om tillstånd enligt vapenlagen (1996:67) och vapenförordningen (1996:70). Det krävs ett tillstånd från Polismyndigheten för att driva handel med skjutvapen samt yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition. Polismyndigheten har därutöver tillsynsskyldighet över vapenhandlare och yrkesmässiga förmedlare av skjutvapen eller ammunition (vapenmäklare) och ska se till att de skjutvapen som innehas av vapenhandlare förvaras på föreskrivet sätt. Detta görs bland annat genom att inköps- och försäljningsförteckningar med bilagor granskas minst en gång om året. Detsamma gäller vapenmäklare, vars förmedlingsförteckningar också ska granskas minst en gång om året.

Vidare anges att Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/853 om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen (ändringsdirektivet) antogs den 17 maj 2017, kodifierat genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/555

om kontroll av förvärv och innehav av vapen. Ändringsdirektivet har till huvudsyfte att motverka att skjutvapen missbrukas för brottslig verksamhet. Genom ändringsdirektivet utvidgas registreringskyldigheten till att bland annat omfatta vapenmäklare samt till att, utöver skjutvapen, även gälla väsentliga delar. De ändringar som bedömdes vara nödvändiga för att genomföra 2017 års ändringsdirektiv har införts i vapenlagen (1996:67) och vapenförordningen (1996:70). Förslagsställaren anser, mot bakgrund av ändringarna i vapenförordningen och vapenlagen, att nu gällande föreskrifter i vissa delar är otillräckliga, och i vissa delar förlegade.

Regelrådet finner redovisningen av bakgrund och syfte godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Det anges i remissen att nuvarande föreskrifter är utgivna av Rikspolisstyrelsen som har upphört som myndighet och att föreskrifterna är gällande med stöd av en övergångsregel.¹ Nu gällande föreskrifter är otillräckliga och i viss mån felaktiga utifrån ändringarna i vapenförordningen. Att behålla de nuvarande föreskrifterna utan att ersätta dem med nya bedöms därför inte vara ett lämpligt alternativ. Om de föreslagna föreskrifterna inte utfärdas kan det antas innebära en oklarhet för vapenhandlare och vapenmäklare som därigenom inte kan fullgöra anmälningsskyldigheten som följer av vapenförordningen på ett effektivt sätt.

Vidare anges att regeringen har bedömt att denna fråga ska regleras genom myndighetsföreskrifter och för detta ändamål gett Polismyndigheten bemyndigande att meddela sådana föreskrifter. De som främst påverkas av föreskrifterna är externa intressenter såsom vapenhandlare och vapenmäklare. Föreskrift anses därför vara det mest lämpliga verktyget eftersom sådan måste följas av berörda parter, vilket leder till nationell enhetlighet och förutsebarhet inom området.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Förslagsställaren bedömer att förslaget överensstämmer med och är en effekt av de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen. Förslaget till föreskrift förväntas därutöver inte ha några hindrande eller försvärande effekter på den fria rörligheten för varor eller tjänster.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Polismyndigheten föreslår att ändringarna ska träda i kraft samtidigt med bestämmelserna i 5 kap. 13–15 §§ vapenförordningen den 1 februari 2024. På så vis kan vapenhandlarna uppfylla sin skyldighet att anmäla elektroniskt, och Polismyndigheten kan ta emot anmälningarna på ett effektivt och organiserat sätt.

¹ 2 § lagen (2014:580) med vissa bestämmelser med anledning av en ny organisation för polisen.

Vad gäller informationsinsatser anges att informationen har skickats ut och kommer fortsatt framställas till vapenhandlarna. Därigenom kommer vapenhandlare och vapenmäklare få praktisk information om hur man använder sig av DVB. Information publiceras därutöver löpande på Polismyndigheten externa hemsida, www.polisen.se, och på Polismyndighetens interna intranät, Intrapolis. Interna utbildningsinsatser och informationsspridning pågår på Polismyndigheten och ska fortsätta. Även andra informationskanaler kommer att användas.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Det anges i remissen att de föreslagna ändringarna berör vapenhandlare, vapentillverkare och vapenmäklare. Det anges dock att det i dag inte finns någon tillståndsgiven vapenmäklare. Vidare anges att majoriteten av företag som har tillstånd att driva handel med skjutvapen definieras, enligt EU-kommissionens definition, som små företag.

Regelrådet gör följande bedömning. Beskrivningen av berörda företag utifrån bransch är tillräckligt tydlig. Beskrivningen av storleken på berörda vapenhandlare är också tillräckligt tydlig. Regelrådet anser dock att det saknas en beskrivning av berörda vapentillverkare utifrån antal och storlek. Avsaknaden av sådana beskrivningar medför att konsekvensutredningen är bristfällig i denna del.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån bransch godtagbar, men utifrån antal och storlek bristfällig.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Det anges i remissen att de föreslagna ändringarna innebär ett nytt krav på vapenhandlare att anmäla förvärv och försäljningar av skjutvapen till Polismyndigheten. Krav på anmälan av transaktioner eller förmedling av skjutvapen följer redan av författningstillägg i vapenförordningen. Det som tillkommer i föreslagna föreskrifter är vilka uppgifter som ska ingå i anmälan och hur anmälan ska göras. Vidare anges att majoriteten av vapenhandlare använder sig av fysiska pappersböcker för att föra inköps- och försäljningsförteckningar. En del använder sig av Microsoft Excel eller andra system, medan vissa har upphandlat särskilda IT-system för ändamålet.

Förslagsställaren konstaterar att föra förteckning och därigenom anmäla transaktioner i DVB² innebär inte i sig någon kostnad. DVB kommer omfatta alla transaktioner som görs men syftar inte till att ersätta de system som redan finns på marknaden. Det är möjligt att anpassningar kommer att behöva göras i befintliga system som vapenhandlare använder sig av för att dessa ska kunna leverera information till DVB. Detta innebär enligt förslagsställaren att de vapenhandlare som redan använder ett IT-system kan komma att behöva utveckla det, vilket innebär en kostnad som varierar beroende på systemets utformning, rörelsens storlek och övriga behov. För de vapenhandlare som i stället kommer rapportera via Polismyndighetens webbportal anses de förväntade kostnadseffekterna vara försumbara.

Vad gäller vapenmäklare bedömer förslagsställaren att de förväntade kostnader kommer att vara försumbara. Förslagsställaren bedömer vidare att berörda företagen inte behöver vidta

² Polismyndighetens digitala vapenbok.

några betungande förändringar i verksamheten till följd av förslaget. Det nya kravet på elektronisk anmälan i DVB som följer av föreslagna föreskrifterna följer av vapenförordningen, och är därför inte heller en omständighet som är direkt härledd från föreskrifterna.

Vad gäller vapentillverkare anges att dessa företag har rätt att avyttra sig dessa utan att ha särskilt vapenhandlartillstånd enligt vapenlagen. Det anges dock att detta inte gäller för aktörer som tillverkar övriga skjutvapen (exempelvis OC-spray eller vapendelar från grunden), vilka i stället måste avyttra sig dessa inom ramen för deras tillstånd att driva handel med skjutvapen. Sådan försäljning omfattas av vapenförordningens krav på att föra förteckning över försålda vapen och att elektroniskt anmäla transaktioner till Polismyndigheten, vilket i sig regleras särskilt i nu föreslagna föreskrift. För att kunna registrera försäljningen i DVB uppställer såväl föreskriften som IT-lösningen krav på att det finns uppgifter om säljaren. När vapenhandlaren själv tillverkar vapnet saknas dessa uppgifter av förklarliga skäl, varför försäljningen inte på ett naturligt sätt låter sig registreras i DVB.

Det anges att för dessa vapentillverkare kommer Polismyndigheten efter ansökan fatta individuella beslut om undantag från rapporteringsskyldigheten i DVB, enligt 8 § föreslagna föreskrift. Det rör sig om ett fåtal aktörer som istället kommer uppfylla vapenförordningens krav genom att anmäla den initiala försäljningen av nytillverkade skjutvapen, som inte omfattas av lagstiftningen om krigsmateriel, elektroniskt via e-post.

Regelrådet gör följande bedömning. Beskrivningen av påverkan på berörda företags verksamhet är tillräckligt tydlig. Regelrådet anser vidare att det är positivt att förslagsställaren kvalitativt har redogjort för förslagets möjliga effekter på berörda företag. Regelrådet finner dock att det saknas en tillräcklig beskrivning av berörda företags kostnader och tidsåtgång till följd av de föreslagna ändringarna. Det hade varit behövligt om förslagsställaren kunde utvecklat sin beskrivning exempelvis genom att uppskatta kostnaden för företagen att göra de ovan nämnda tekniska anpassningarna för att kunna leverera information till Polismyndighetens digitala vapenbok. Om det inte går att uppskatta kostnadspåverkan kunde förslagsställaren i vart fall angett vilka försök som har gjorts för att få fram uppgifter.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på berörda företags verksamhet godtagbar.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på berörda företags kostnader och tidsåtgång bristfällig.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Förslagsställaren bedömer att de föreslagna ändringarna inte påverkar konkurrensförhållandena för berörda företag gällande kostnader eller att det har hindrande eller försvårande effekter på den fria rörligheten för varor eller tjänster.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Regelrådet har inte kunnat utläsa en beskrivning av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden i konsekvensutredningen, och har heller inte för egen del kunnat se någon sådan påverkan. En utelämnad beskrivning kan därför godtas i detta ärende.

Regelrådet finner att en utelämnad beskrivning av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden i detta ärende är godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Förslagsställaren bedömer att det inte behöver tas några särskilda hänsyn till små företag med anledning av de föreslagna ändringarna.

Regelrådet gör följande bedömning. Det är positivt att det framgår information om hur förslagsställaren ser på behovet av särskilda hänsyn till små företag. Regelrådet anser dock att det saknas en fullständig beskrivning. Det hade varit önskvärt om förslagsställaren kunde motiverat sin bedömning. Regelrådet har däremot förståelse för att särskilda hänsyn inte är möjlig att ta vid reglernas utformning mot bakgrund av att de faktiska kraven följer av överordnad reglering och att det aktuella förslaget enbart reglerar hur detta ska uppfyllas. Regelrådet bedömer därför att den befintliga beskrivningen är tillräckligt tydlig.

Regelrådet finner redovisningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet konstaterar att förslagsställarens konsekvensutredning innehåller relativt utförliga beskrivningar vad gäller bakgrund och syfte, alternativa lösningar, förslagets överensstämmelse med EU-rätten, tidpunkt för ikraftträdande, speciella informationsinsatser och särskilda hänsyn till små företag. Regelrådet finner emellertid att redovisningen avseende ett flertal företagsspecifika delar inte håller tillräcklig kvalitet. Det saknas framför allt en beskrivning av förslagets påverkan på berörda företagens kostnader och tidsåtgång. Vidare saknas även en fullständig beskrivning av berörda företag utifrån antal och storlek.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 29 november 2023.

I beslutet deltog: Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Lennart Renbjör och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av: Steven Wall.

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Steven Wall
Föredragande